

Συλλογή της Νομολογίας

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JULIANE KOKOTT
της 11ης Ιουνίου 2013¹

Υπόθεση C-579/12 RX-ΙΙ Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά

Guido Strack

«Επανεξέταση — Υπαλληλική υπόθεση — Υπάλληλοι — Άδειες — Μεταφερόμενες μη ληφθείσες ημέρες ετήσιας άδειας λόγω ασθένειας — Άρθρο 1ε, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων — Άρθρο 4 του παραρτήματος V του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων — Οδηγία 2003/88/ΕΚ — Άρθρο 31, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Απόφαση θίγουσα την ενότητα και τη συνοχή του ενωσιακού δικαίου»

I – Εισαγωγή

1. Έχουν οι αναγνωριζόμενες στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στοιχειώδεις προδιαγραφές στον τομέα του κοινωνικού δικαίου εφαρμογή με τον ίδιο τρόπο στους υπαλλήλους των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων όπως στους εργαζομένους του κοινού δικαίου; Αυτό είναι, κατ' ουσία, το νομικό ζήτημα επί του οποίου καλείται να αποφανθεί το Δικαστήριο στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας επανεξετάσεως.

2. Το ζήτημα αυτό τίθεται σε σχέση με το δικαίωμα ετήσιας περιόδου αμειβόμενων διακοπών. Το δικαίωμα αυτό, που πραγματώθηκε κατ' αρχάς με την οδηγία 93/104/ΕΚ², κατόπιν δε με την οδηγία 2003/88/ΕΚ³, περιλαμβάνεται στις γενικές αρχές του κοινωνικού δικαίου της Ένωσης και καθιερώνεται σήμερα με το άρθρο 31, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης)⁴.

3. Εν προκειμένω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν δέχθηκε το αίτημα του G. Strack, πρώην υπαλλήλου αυτού του οργάνου, για τη μεταφορά στο έτος 2005 38,5 ημερών ετήσιας άδειας, που δεν ελήφθησαν το 2004 λόγω μακροχρόνιας ασθένειας του ενδιαφερομένου. Προς στήριξη της επίδικης αποφάσεως, η οποία εκδόθηκε στις 15 Μαρτίου 2007, η Επιτροπή βασίσθηκε σε μια διάταξη του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁵, κατά την οποία η μεταφορά άδειας στο επόμενο έτος δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δώδεκα ημέρες, αν, για λόγους άσχετους προς τις ανάγκες της υπηρεσίας, δεν εξαντλήθηκε η ετήσια άδεια (άρθρο 4, πρώτο εδάφιο, του

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — Οδηγία του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 1993, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας (ΕΕ L 307, σ. 18).

3 — Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας (ΕΕ L 299, σ. 9).

4 — Απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2012, C-229/11 και C-230/11, Heimann και Toltschin (σκέψη 22 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

5 — Στο εξής, επίσης: Κανονισμός Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων ή ΚΥΚ.

παραρτήματος V του ΚΥΚ). Δεδομένου ότι ο G. Strack συνταξιοδοτήθηκε εν τω μεταξύ λόγω αναπηρίας, το ζήτημα που τίθεται τώρα είναι αν το υπόλοιπο των ημερών του ετήσιας άδειας του έτους 2004 που υπερβαίνουν τις αυτομάτως μεταφερόμενες στο έτος 2005 δώδεκα ημέρες πρέπει να μετατραπεί σε χρήμα (άρθρο 4, δεύτερο εδάφιο, του παραρτήματος V του ΚΥΚ).

4. Προ της αρνήσεως της Επιτροπής, ο G. Strack προσέφυγε στα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης και δικαιώθηκε πρωτοδίκως, ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης)⁶. Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης εκτίμησε ότι έπρεπε να γίνει δεκτό το αίτημα του ενδιαφερομένου περί μεταφοράς των μη εξαντληθεισών λόγω ασθενείας ημερών ετήσιας άδειας, ακόμη και πέραν των αυτομάτως μεταφερθεισών δώδεκα ημερών, δεδομένου ότι η Επιτροπή υποχρεούται να τηρεί τις ίδιες στοιχειώδεις προδιαγραφές με αυτές που ισχύουν για τους εργαζομένους του κοινού δικαίου δυνάμει της οδηγίας 2003/88, όπως έχει ερμηνευθεί από το δικαστήριο με τη νομολογία που απορρέει από την απόφαση Schultz-Hoff κ.λπ.⁷.

5. Εντούτοις, το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Γενικό Δικαστήριο), κατόπιν αιτήσεως αναιρέσεως της Επιτροπής, αναίρεσε την απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης και, κρίνοντας κατ' ουσία, απέρριψε την προσφυγή του G. Strack⁸. Ουσιαστικά, η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου στηρίζεται στην άποψη ότι η οδηγία 2003/88, καθώς και η απορρέουσα από την απόφαση Schultz-Hoff κ.λπ. νομολογία δεν μπορούν να ισχύουν κατ' αναλογία στο σύστημα που εφαρμόζεται στους υπαλλήλους των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

6. Χάριν υπενθυμίσεως, το Δικαστήριο αποφάνθηκε με την απόφαση Schultz-Hoff κ.λπ. ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88 απαγορεύει εθνικές διατάξεις ή πρακτικές οι οποίες προβλέπουν ότι το δικαίωμα ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών αποσβέννεται κατά τη λήξη της περιόδου αναφοράς και/ή μιας περιόδου μεταφοράς που καθορίζεται από το εθνικό δίκαιο ακόμη και όταν ο εργαζόμενος ευρισκόταν σε αναρρωτική άδεια κατά τη διάρκεια ολόκληρης ή μέρους της περιόδου αναφοράς και η ανικανότητά του προς εργασία συνεχίστηκε μέχρι τη λήξη της σχέσεως εργασίας, εξ αυτού δε του λόγου δεν μπόρεσε να ασκήσει το δικαίωμά του για ετήσια άδεια μετ' αποδοχών⁹. Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε αυτή την ανάλυση, ως προς τα ουσιώδη σημεία της, με μεταγενέστερες αποφάσεις, καίτοι με ελαφρές διαφοροποιήσεις ως προς τις λεπτομέρειες¹⁰.

6 — Απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της 15ης Μαρτίου 2011, F-120/07, Strack κατά Επιτροπής, στο εξής: απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης.

7 — Αποφάσεις της 20ής Ιανουαρίου 2009, C-350/06 και C-520/06, Schultz-Hoff κ.λπ. (Συλλογή 2009, σ. I-179), της 22ας Νοεμβρίου 2011, C-214/10, KHS (Συλλογή 2011, σ. I-11757), της 24ης Ιανουαρίου 2012, C-282/10, Dominguez, της 3ης Μαΐου 2012, C-337/10, Neidel, της 21ης Ιουνίου 2012, C-78/11, ANGED, καθώς και Heimann και Toltschin (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 4), στο εξής από κοινού: νομολογία Schultz-Hoff κ.λπ.

8 — Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Νοεμβρίου 2012, T-268/11 P, Επιτροπή κατά Strack (στο εξής: απόφαση υπό επανεξέταση).

9 — Προπαρατεθείσα απόφαση στην υποσημείωση 7 (σκέψη 49).

10 — Καθόσον ενδιαφέρει εν προκειμένω, βλ. ιδίως, τις αποφάσεις KHS και Dominguez, προπαρατεθείσες στην υποσημείωση 7.

7. Κατόπιν προτάσεως του πρώτου γενικού εισαγγελέα, το τμήμα επανεξετάσεως του Δικαστηρίου αποφάσισε να εφαρμόσει τη διαδικασία επανεξετάσεως σε σχέση με την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου¹¹ (άρθρο 256, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, άρθρα 62 και 62α του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και άρθρο 193, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου). Το αντικείμενο της επανεξετάσεως διατυπώθηκε ως ακολούθως:

«Η επανεξέταση θα χωρήσει επί των ζητημάτων αν, υπό το φως της νομολογίας του Δικαστηρίου επί του δικαιώματος λήψεως ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών, ως αρχής του κοινωνικού δικαίου της Ένωσης, η οποία κατοχυρώνεται ρητώς και στο άρθρο 31, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην οποία αναφέρεται ιδίως η [οδηγία 2003/88], η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου [...] θίγει την ενότητα και τη συνοχή του δικαίου της Ένωσης, καθόσον το δικάσαν ως αναιρετικό δικαιοδοτικό όργανο Γενικό Δικαστήριο έκρινε:

- ότι το άρθρο 1ε, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν [καλύπτει τις απαιτήσεις που αφορούν] την οργάνωση του χρόνου εργασίας, οι οποίες αποτελούν αντικείμενο της οδηγίας 2003/88 και, ειδικότερα, την ετήσια άδεια μετ' αποδοχών, και
- ότι, συνακόλουθα, το άρθρο 4 του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού έχει την έννοια ότι το δικαίωμα μεταφοράς της ετήσιας άδειας πέραν του τιθέμενου με την ανωτέρω διάταξη ορίου μπορεί να χορηγηθεί μόνον σε περίπτωση κωλύματος συνδεδεμένου με τη δραστηριότητα του μονίμου υπαλλήλου ως εκ της ασκήσεως των καθηκόντων του.»

8. Είναι έτσι η πρώτη φορά που μια διαδικασία επανεξετάσεως αφορά ζητήματα ουσιαστικού δικαίου, τα οποία έχουν σχέση με τα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζονται σε επίπεδο Ένωσης. Πολύ περισσότερο από τα προβλήματα της μεταφοράς ημερών άδειας, που μπορεί εκ πρώτης όψεως να φαίνονται κάπως τεχνικής φύσεως, οι κατευθυντήριες γραμμές που θα δώσει το Δικαστήριο ως προς αυτό το ζήτημα θα είναι θεμελιώδους σημασίας για την εξέλιξη και τη συγκεκριμένη εφαρμογή του δικαίου της ευρωπαϊκής δημόσιας διοίκησης.

II – Το νομικό πλαίσιο

A – Ο Χάρτης

9. Δυνάμει του άρθρου 31, παράγραφος 2, του Χάρτη, «[κ]άθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα [...] σε ετήσια περίοδο αμειβόμενων διακοπών».

10. Κατά τις Επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων¹², η διάταξη αυτή στηρίζεται στην οδηγία 93/104, καθώς και στο άρθρο 2 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη¹³ και στο σημείο 8 του Κοινοτικού Χάρτη των Δικαιωμάτων των Εργαζομένων¹⁴.

11 — Απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2012, C-579/12 RX, Επανεξέταση Επιτροπή κατά Strack.

12 — ΕΕ 2007, C 303, σ. 17 (26).

13 — Υπογραφέντος στο Τορίνο στις 18 Οκτωβρίου 1961.

14 — Ο εν λόγω Χάρτης εγκρίθηκε κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 9ης Δεκεμβρίου 1989 στο Στρασβούργο. Επανελήφθη σε ένα έγγραφο της Επιτροπής της 2ας Οκτωβρίου 1989 [COM(89) 471 τελικό].

B – Ο ΚΥΚ

11. Κατά το άρθρο 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, που αποτελεί μέρος των γενικών διατάξεών του:

«Στους εν ενεργεία υπάλληλους παρέχονται συνθήκες εργασίας οι οποίες πληρούν κατάλληλα πρότυπα υγείας και ασφάλειας, ισοδύναμα τουλάχιστον με τις ελάχιστες απαιτήσεις που εφαρμόζονται στο πλαίσιο μέτρων που έχουν θεσπισθεί στους τομείς αυτούς σύμφωνα με τις Συνθήκες.»

12. Υπό τον τίτλο IV, κεφάλαιο 2, του ΚΥΚ, που αφορά άδειες, το άρθρο 57, πρώτο εδάφιο, ορίζει τα εξής:

«Ο υπάλληλος δικαιούται, ανά ημερολογιακό έτος, ετήσια άδεια 24 εργασίμων ημερών τουλάχιστον και 30 εργασίμων ημερών το μέγιστο, σύμφωνα με ρύθμιση που θα θεσπιστεί κατόπιν συμφωνίας μεταξύ των οργάνων [της Ένωσης] μετά από γνωμοδότηση της επιτροπής του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως.»

13. Το άρθρο 4 του παραρτήματος V του ΚΥΚ¹⁵, που αποτελεί μέρος των διατάξεων που ρυθμίζουν τη διαδικασία χορηγήσεως των αδειών, ορίζει τα εξής:

«Αν ο υπάλληλος, για λόγους άσχετους προς τις ανάγκες της υπηρεσίας, δεν εξαντλήσει την ετήσια άδειά του εντός του οικείου ημερολογιακού έτους, η μεταφορά άδειας στο επόμενο έτος δεν υπερβαίνει τις [δώδεκα] ημέρες.

Εάν, κατά τη λήξη των καθηκόντων του, ο υπάλληλος δεν έχει εξαντλήσει την ετήσια άδειά του, δικαιούται αποζημίωση ίση προς το ένα τριακοστό των μηνιαίων αποδοχών του κατά την ημερομηνία λήξης των καθηκόντων του για κάθε ημέρα άδειας που του οφείλεται.

[...]

14. Μια εγκύκλιος της Γενικής Διεύθυνσης «Προσωπικού και Διοίκησης», που δημοσιεύθηκε στο τεύχος των *Διοικητικών Πληροφοριών* αριθ. 66-2002, της 2ας Αυγούστου 2002, προβλέπει ότι:

«Αν οι μη ληφθείσες ημέρες άδειας ξεπερνούν τις δώδεκα, οι επιπλέον ημέρες άδειας πέραν των δώδεκα ημερών που προβλέπονται στον κανονισμό δεν μεταφέρονται, εκτός εάν αποδεικνύεται ότι ο υπάλληλος δεν μπόρεσε να τις χρησιμοποιήσει στη διάρκεια του τρέχοντος ημερολογιακού έτους για λόγους αναγόμενους στις ανάγκες της υπηρεσίας.»

15. Η εν λόγω εγκύκλιος αντικαταστάθηκε, από 1ης Μαΐου 2004, από μια απόφαση της Επιτροπής, της 28ης Απριλίου 2004, περί θεσπίσεως των διατάξεων εφαρμογής σχετικά με τις άδειες¹⁶, οι οποίες προβλέπουν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Η μεταφορά πέραν των [δώδεκα] ημερών επιτρέπεται μόνον εφόσον αποδεικνύεται ότι ο/η ενδιαφερόμενος/η δεν μπόρεσε να κάνει χρήση των εν λόγω ημερών άδειας κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους για λόγους αναγόμενους στις ανάγκες της υπηρεσίας (πράγμα που πρέπει να δικαιολογείται ρητά) και οι ημέρες αυτές προστίθενται στις ημέρες άδειας του επομένου ημερολογιακού έτους μετά από απόφαση του [υπευθύνου προσωπικού].

[...]

15 — Η γερμανική απόδοση του πρώτου εδαφίου αυτού του άρθρου αποτέλεσε αντικείμενο ενός διορθωτικού (ΕΕ 2007, L 248, σ. 26 in fine).

16 — C(2004) 1597.

Δεν επιτρέπεται καμία μεταφορά πέραν των [δώδεκα] ημερών, εφόσον οι ημέρες μη ληφθείσης άδειας οφείλονται σε λόγους μη αναγόμενους στις ανάγκες της υπηρεσίας (π.χ. σε λόγους υγείας: ασθένεια, ατύχημα, χρήση ημερών ετήσιας άδειας που μεταφέρθηκαν κατόπιν ατυχήματος ή ασθενείας που επήλθε κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειας, άδεια μητρότητας, άδεια υιοθεσίας, γονική άδεια, άδεια για οικογενειακούς λόγους, άδεια για προσωπικούς λόγους, άδεια άνευ αποδοχών, άδεια λόγω στρατιωτικής θητείας κ.λπ.).

[...]»

16. Όπως προκύπτει επίσης από το πόρισμα αριθ. 53A/70 των επικεφαλής διοίκησης, της 9ης Ιανουαρίου 1970, η μεταφορά άδειας πρέπει να περιορίζεται σε δώδεκα ημέρες, ακόμη και σε περίπτωση παρατεταμένης ασθενείας.

Γ – Η οδηγία 2003/88

17. Η οδηγία 2003/88 αντικαθιστά την οδηγία 93/104, οι δε αναφορές σ' αυτή νοούνται ως αναφορές στην πρώτη¹⁷.

18. Κατά την αιτιολογική σκέψη 6 της οδηγίας 2003/88:

«Οι αρχές του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας ως προς την οργάνωση του χρόνου εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της νυκτερινής, πρέπει να συνεκτιμηθούν.»

19. Το άρθρο 1 της οδηγίας 2003/88, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Η παρούσα οδηγία καθορίζει τις στοιχειώδεις προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας όσον αφορά την οργάνωση του χρόνου εργασίας.

2. Εφαρμόζεται:

α) στις ελάχιστες περιόδους [...] ετήσιας άδειας [...]

[...]».

20. Το άρθρο 7 της οδηγίας αυτής, το οποίο επιγράφεται «Ετήσια άδεια», έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να παρέχεται σε όλους τους εργαζομένους ετήσια άδεια μετ' αποδοχών διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων εβδομάδων, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπουν οι εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές για την απόκτηση του σχετικού δικαιώματος και τη χορήγηση της άδειας.

2. Η ελάχιστη περίοδος ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών μπορεί να αντικαθίσταται από χρηματική αποζημίωση μόνον σε περίπτωση τερματισμού της εργασιακής σχέσης.»

17 — Βλ. άρθρο 27, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/88.

III – Ανάλυση

21. Σύμφωνα με το πλαίσιο που καθόρισε το τμήμα επανεξετάσεως με την απόφασή του περί κινήσεως της διαδικασίας¹⁸, η ανάλυσή μου της υπό επανεξέταση αποφάσεως θα αφορά, κατ' ουσία, το ζήτημα αν το Γενικό Δικαστήριο έθιξε την ενότητα ή τη συνοχή του δικαίου της Ένωσης, καθόσον προέβη σε εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων και του άρθρου 4 του παραρτήματος V του εν λόγω ΚΥΚ, όσον αφορά το δικαίωμα μεταφοράς της ετήσιας άδειας που δεν ελήφθη λόγω μακροχρόνιας ασθένειας του ενδιαφερομένου.

22. Εξαρχής, πρέπει να απορριφθεί η άποψη που προέβησαν η Επιτροπή και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ότι ουδόλως διαπιστώνεται ότι εθίγη εν προκειμένω η ενότητα ή η συνοχή του δικαίου της Ένωσης ως εκ του ότι το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε όχι «κανόνες διατομεακού χαρακτήρα», αλλά διατάξεις του κανονισμού που ουδόλως ήταν δεκτικές εφαρμογής σε άλλους τομείς του ενωσιακού δικαίου.

23. Αν γινόταν δεκτή η άποψη αυτών των δύο θεσμικών οργάνων, η διαδικασία επανεξετάσεως θα κινδύνευε να καταστεί κενή περιεχομένου. Νομίζω ότι η Επιτροπή και το Συμβούλιο παρανόησαν τον λόγο υπάρξεως αυτής της διαδικασίας. Πράγματι, ο κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του δικαίου της Ένωσης μπορεί να προκύψει ακόμη και σε σχέση με διατάξεις τεχνικού χαρακτήρα που αποτελούν μέρος μιας ειδικής διαδικασίας, όταν αυτές ερμηνεύονται και εφαρμόζονται από το Γενικό Δικαστήριο κατά τρόπο που τις καθιστά αντιφατικές προς τη ρύθμιση που εφαρμόζεται σε άλλους τομείς του ενωσιακού δικαίου ή προς αρχές του ενωσιακού δικαίου που έχουν διατομεακό χαρακτήρα.

24. Υπ' αυτό ακριβώς το πρίσμα θα εξετάσω, κατ' αρχάς, αν η υπό επανεξέταση απόφαση είναι πλημμελής λόγω πολλαπλής πλάνης περί το δίκαιο, όσον αφορά του κανόνες του ΚΥΚ που έχουν εφαρμογή στην ετήσια άδεια (τίτλος Α κατωτέρω), πριν στραφώ στο ζήτημα αν η πλάνη αυτή θίγει την ενότητα ή τη συνοχή του δικαίου της Ένωσης (τίτλος Β κατωτέρω).

A – Πολλαπλή πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο

25. Οι διάδικοι και τα θεσμικά όργανα που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο διαφωνούν ριζικά ως προς το ζήτημα αν η υπό επανεξέταση απόφαση είναι πλημμελής λόγω πλάνης περί το δίκαιο, όσον αφορά το δικαίωμα σε ετήσια περίοδο αμειβόμενων διακοπών. Ο G. Strack υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πολλαπλή πλάνη περί το δίκαιο, μη εφαρμόζοντας τις προδιαγραφές του άρθρου 7 της οδηγίας 2003/88, όπως έχουν ερμηνευθεί με τη νομολογία Schultz-Hoff κ.λπ., στο πλαίσιο του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ και του άρθρου 4 του παραρτήματος V αυτού. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο υποστηρίζουν την εκ διαμέτρου αντίθετη άποψη και συνηγορούν, με κατ' ουσία πανομοιότυπα επιχειρήματα, υπέρ της υπό επανεξέταση αποφάσεως, όπως αυτή εκδόθηκε από το Γενικό Δικαστήριο.

1. Επί της ερμηνείας του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ: ενσωμάτωση των ελάχιστων απαιτήσεων της οδηγίας 2003/88

26. Κατά το άρθρο 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, «[σ]τους εν ενεργεία υπαλλήλους παρέχονται συνθήκες εργασίας, οι οποίες πληρούν κατάλληλα πρότυπα υγείας και ασφάλειας, ισοδύναμα τουλάχιστον με τις ελάχιστες απαιτήσεις που εφαρμόζονται στο πλαίσιο μέτρων που έχουν θεσπισθεί στους τομείς αυτούς σύμφωνα με τις Συνθήκες».

18 — Προπαρατεθείσα στο σημείο 7 και στην υποσημείωση 11της παρούσας γνώμης.

27. Διαφορετικά απ' ό,τι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, το Γενικό Δικαστήριο, υπό την ιδιότητά του ως δικαιοδοτικό όργανο δευτέρου βαθμού, ερμήνευσε αυτή τη διάταξη υπό την έννοια ότι δεν καλύπτει τις προδιαγραφές που αφορούν την ετήσια άδεια μετ' αποδοχών, όπως αυτές προβλέπονται στο άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88 και ερμηνεύονται με τη νομολογία Schultz-Hoff κ.λπ.¹⁹.

28. Κρίνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο, το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε μια υπερβολικά συσταλτική ερμηνεία του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, που ελάχιστα είναι πειστική.

29. Πράγματι, από το άρθρο 1ε, παράγραφος 1, καθώς και από το προοίμιο της οδηγίας 2003/88²⁰ προκύπτει ευθέως ότι αυτή σκοπό έχει να καθορισθούν «ελάχιστες απαιτήσεις για την ασφάλεια και την υγεία» σε σχέση με την οργάνωση του χρόνου εργασίας. Το αντικείμενο της οδηγίας 2003/88 αντιστοιχεί επομένως απολύτως προς αυτό του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, που αναφέρεται ομοίως –και με σχεδόν πανομοιότυπους όρους– σε «ελάχιστες απαιτήσεις» στον τομέα των «προτύπων υγείας και ασφάλειας». Με βάση το γράμμα των δύο αυτών κειμένων, νομίζω ότι δύσκολα μπορεί να υποστηριχθεί ότι το άρθρο 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ δεν αναφέρεται στην οδηγία 2003/88, που πραγματώνει, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα σε μια ετήσια περίοδο αμειβόμενων διακοπών.

30. Σε αντίθεση προς το σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου²¹, καθώς και προς αυτό που υποστήριξαν η Επιτροπή και το Συμβούλιο, δεν είναι δυνατό να περιορισθεί το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ μόνο στα ελάχιστα τεχνικά πρότυπα προστασίας της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων στον τόπο της εργασίας τους, που δεν διέπονται από τις άλλες διατάξεις του ΚΥΚ²². Μια τέτοια ερμηνεία δεν λαμβάνει υπόψη ότι το εν λόγω άρθρο 1ε αποτελεί μέρος των γενικών διατάξεων του ΚΥΚ, που είναι δεκτικές οριζόντιας εφαρμογής σε όλους τους τομείς του δικαίου της ευρωπαϊκής δημόσιας διοίκησης και δεν μπορούν, επομένως, να ερμηνεύονται συσταλτικά.

31. Εξάλλου, τα επιχειρήματα που αντλούνται από το ιστορικό θεσπίσεως του άρθρου 1ε του ΚΥΚ, τα οποία προέβαλε η Επιτροπή, πόρρω απέχουν από το να συνηγορούν υπέρ μιας συσταλτικής ερμηνείας αυτής της διατάξεως. Πράγματι, ούτε στην αρχική πρόταση της Επιτροπής²³ ούτε στο κείμενο του εν λόγω άρθρου 1ε που εγκρίθηκε από την «επιτροπή διαβούλευσης»²⁴ περιέχονται σαφείς και ακριβείς ενδείξεις, υπό την έννοια ότι η νέα αυτή διάταξη αφορά μόνον τα τεχνικά πρότυπα στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας, ή μόνον τους τομείς που δεν διέπονται από τις διατάξεις άλλων μερών του ΚΥΚ.

32. Είναι αληθές ότι η γερμανική απόδοση της αρχικής προτάσεως της Επιτροπής αναφέρεται στις «προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας στον τόπο εργασίας»²⁵. Η προσθήκη αυτή, πάντως, ακόμη κι αν θεωρηθεί ότι μπορεί να είναι ενδεικτική κάποιας βουλήσεως να αποκλείονται οι στοιχειώδεις προδιαγραφές στον τομέα της οργανώσεως του χρόνου εργασίας, δεν υπάρχει στις άλλες γλωσσικές αποδόσεις της προτάσεως της Επιτροπής στις οποίες ανέτρεξα²⁶. Νομίζω, επομένως, ότι η εν λόγω προσθήκη σε μία μόνο γλωσσική απόδοση της προτάσεως κανονισμού της Επιτροπής στερείται

19 — Απόφαση υπό επανεξέταση (ιδίως σκέψεις 52 έως 56).

20 — Βλ., ιδίως, τις αιτιολογικές σκέψεις 1 και 4 της οδηγίας 2003/88.

21 — Απόφαση υπό επανεξέταση (σκέψη 53).

22 — Τα παραδείγματα που μνημονεύει η Επιτροπή σ' αυτή την αλληλουχία είναι τα ακόλουθα: η πυρασφάλεια, οι επικίνδυνες ουσίες, ο εξαιρισμός και η εργονομία.

23 — Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων αυτών, που υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 24 Απριλίου 2002 [COM(2002) 213 τελικό].

24 — Έγγραφο του Συμβουλίου 12957/03, της 26ης Σεπτεμβρίου 2003, επιγραφόμενο ως «Έγκριση των αποτελεσμάτων της επιτροπής διαβούλευσης» (βλ. ιδίως το σημείο 11).

25 — Στη γερμανική γλώσσα: «Gesundheits- und Sicherheitsbedingungen am Arbeitsplatz» (η υπογράμμιση δική μου).

26 — Γλωσσικές αποδόσεις στην ισπανική, τη δανική, την αγγλική, τη γαλλική, την ιταλική, την ολλανδική, την πορτογαλική και τη σουηδική.

σημασίας για μια αξιόπιστη εξακρίβωση της βουλήσεως του τότε κοινοτικού νομοθέτη, αυτό δε πολλώ μάλλον καθόσον το τελικό κείμενο του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, όπως εγκρίθηκε από το Συμβούλιο²⁷, δεν περιέχει πλέον καμία αναφορά στον «τόπο εργασίας», ούτε δε καν στη γερμανική απόδοση.

33. Η Επιτροπή δεν μπορεί να στηριχθεί ούτε στο άρθρο 31 του Χάρτη, προκειμένου να δικαιολογήσει μια συσταλτική ερμηνεία του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ. Βεβαίως, η εν λόγω διάταξη του Χάρτη περιέχει δύο ξεχωριστές παραγράφους, από τις οποίες μόνον η πρώτη αναφέρεται ρητώς στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, ενώ η δεύτερη, που είναι αφιερωμένη στον χρόνο εργασίας και στις άδειες μετ' αποδοχών, δεν μνημονεύει ρητώς τις πτυχές της υγείας και της ασφάλειας. Παρά ταύτα, και η δεύτερη αυτή παράγραφος άπτεται της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, κατά την έννοια της οδηγίας 2003/88, πρώην οδηγίας 93/104. Πράγματι, το άρθρο 31, παράγραφος 2, του Χάρτη στηρίζεται, μεταξύ άλλων, στην τελευταία αυτή οδηγία, όπως προκύπτει σαφώς από τις επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη²⁸. Το αντικείμενο, όμως, της εν λόγω οδηγίας είναι ακριβώς ο καθορισμός των ελάχιστων προδιαγραφών για την ασφάλεια και την υγεία²⁹.

34. Ομοίως ελάχιστα πειστικό είναι το επιχειρήμα της Επιτροπής, που επαναλαμβάνεται από το Γενικό Δικαστήριο στην υπό επανεξέταση απόφαση³⁰, κατά το οποίο μια «ενσωμάτωση», στον ΚΥΚ, των ελάχιστων προδιαγραφών που περιέχονται στην οδηγία 2003/88 θα ήταν αντίθετη προς την αυτονομία του νομοθέτη της Ένωσης στον τομέα της δημόσιας διοικήσεως, που καθιερώνεται με το άρθρο 336 ΣΛΕΕ. Όπως ορθώς τόνισε ο G. Strack, κατ' άσκηση ακριβώς αυτής της νομοθετικής αυτονομίας πρόσθεσε το Συμβούλιο στον ΚΥΚ μια γενική διάταξη, ήτοι το άρθρο 1ε, παράγραφος 2, που εισάγει τους ελάχιστους κανόνες στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας –μεταξύ των οποίων αυτούς που περιέχονται στην οδηγία 2003/88– στο δίκαιο της ευρωπαϊκής δημόσιας διοικήσεως.

35. Επομένως, η συνεκτίμηση της οδηγίας 2003/88 σε μια υπόθεση όπως είναι η εν προκειμένω ουδόλως θίγει την αυτονομία του νομοθέτη, αλλά βρίσκεται σε αντιστοιχία προς το γράμμα και το πνεύμα μιας νέας ρήτρας, την οποία ο ίδιος επέλεξε να εισαγάγει στον ΚΥΚ. Μολονότι είναι αληθές ότι οι στοιχειώδεις προδιαγραφές που περιέχονται στις οδηγίες της Ένωσης στον τομέα του εργατικού δικαίου απευθύνονται πρωτίστως στα κράτη μέλη και δεν είναι αυτομάτως αντιτάξιμες στα θεσμικά όργανα της Ένωσης³¹, αυτές της οδηγίας 2003/88 έχουν πράγματι καταστεί εφαρμοστέες μέσω του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ.

36. Επομένως, κατόπιν σταθμίσεως όλων των δεδομένων, εκτιμώ ότι το άρθρο 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ μπορεί και πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι διέπει τις προδιαγραφές, όσον αφορά την οργάνωση του χρόνου εργασίας, οι οποίες αποτελούν αντικείμενο της οδηγίας 2003/88 και, ειδικότερα, την ετήσια άδεια μετ' αποδοχών. Κρίνοντας εν προκειμένω αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.

27 — Άρθρο 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, κατά τον κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ, Ευρατόμ) 723/2004, της 22ας Μαρτίου 2004, για την τροποποίηση του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων αυτών (ΕΕ L 124, σ. 1).

28 — Οι επεξηγήσεις αυτές, που παρατίθενται στο σημείο 10 της παρούσας γνώμης, καταρτίστηκαν προκειμένου να χρησιμεύσουν ως ερμηνευτικός οδηγός για τον Χάρτη και πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη από τα δικαστήρια της Ένωσης και από αυτά των κρατών μελών (άρθρο 6, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 52, παράγραφος 7, του Χάρτη).

29 — Βλ. ανωτέρω το σημείο 29 της παρούσας γνώμης.

30 — Απόφαση υπό επανεξέταση (σκέψη 53, *in fine*).

31 — Απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2003, C-25/02, Rinke (Συλλογή 2003, σ. I-8349, σκέψη 24), καθώς και απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2011, T-325/09 P, Adjemian κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2011, σ. II-6515, σκέψη 51).

2. Επί της ερμηνείας του άρθρου 4 του παραρτήματος V του ΚΥΚ: μεταφορά της λόγω ασθενείας μη ληφθείσας ετήσιας άδειας

37. Κατά το άρθρο 4, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος V του ΚΥΚ, η μεταφορά της ετήσιας άδειας στο επόμενο έτος δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δώδεκα ημέρες, στην περίπτωση κατά την οποία ο υπάλληλος, για λόγους μη δυνάμενους να αποδοθούν στις ανάγκες της υπηρεσίας, δεν εξάντλησε την ετήσια άδειά του πριν από το πέρας του τρέχοντος ημερολογιακού έτους.

38. Διαφορετικά απ' ό,τι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, το Γενικό Δικαστήριο, υπό την ιδιότητα του ως δικαιοδοτικό όργανο δευτέρου βαθμού, ερμήνευσε αυτή τη διάταξη υπό την έννοια ότι το δικαίωμα μεταφοράς της ετήσιας άδειας πέραν του τιθέμενου με την ανωτέρω διάταξη ορίου μπορεί να χορηγηθεί μόνον σε περίπτωση κωλύματος συνδεδεμένου με τη δραστηριότητα του μονίμου υπαλλήλου ως εκ της ασκήσεως των καθηκόντων του. Αυτό, κατά το Γενικό Δικαστήριο, αποκλείει οποιαδήποτε μεταφορά ημερών άδειας που υπερβαίνουν το κατά τον κανονισμό όριο των δώδεκα ημερών, όταν αυτές οι ημέρες άδειας δεν κατέστη δυνατό να ληφθούν λόγω μακρόχρονης ασθενείας του ενδιαφερομένου υπαλλήλου³².

39. Για λόγους που θα εκθέσω κατωτέρω, αυτή η ερμηνεία που δίνει το Γενικό Δικαστήριο στο άρθρο 4, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος V του ΚΥΚ είναι υπερβολικά αυστηρή και ελάχιστα λαμβάνει υπόψη τις ελάχιστες απαιτήσεις ως προς την ετήσια άδεια, όπως αυτές συνάγονται από το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88, θεωρούμενο υπό το φως της νομολογίας Schultz-Hoff κ.λπ.

40. Είναι αληθές ότι η ερμηνεία που δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο, η οποία εξάλλου υποστηρίχθηκε έντονα από την Επιτροπή και το Συμβούλιο, φαίνεται ότι μπορεί να στηριχθεί, τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως, στο κείμενο του άρθρου 4, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος V του ΚΥΚ. Πράγματι, οι όροι αυτής της διατάξεως αποκλείουν οποιαδήποτε μεταφορά άδειας πέραν του κατά τον κανονισμό ορίου των δώδεκα ημερών, εκτός αν μια τέτοια μεταφορά μπορεί να δικαιολογείται για λόγους δυνάμενους να αποδοθούν στις ανάγκες της υπηρεσίας, οπότε μεταφορά άδειας μη ληφθείσας για άλλους λόγους, μεταξύ άλλων λόγω ασθενείας, δεν φαίνεται, εκ των προτέρων, να επιτρέπεται παρά μόνον εντός του κατά τον κανονισμό ορίου των εν λόγω δώδεκα ημερών.

41. Εντούτοις, όπως έχει υπογραμμίσει το Δικαστήριο με τη νομολογία του, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος³³.

42. Κατ' αρχάς, όσον αφορά το κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 4 του παραρτήματος V του ΚΥΚ, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι γενικές διατάξεις του ΚΥΚ και ειδικότερα το άρθρο 1ε, παράγραφος 2, αυτού. Όπως το υπέμνησα πριν από λίγο³⁴, η διάταξη αυτή καθιστά εφαρμοστέες στην ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση, μεταξύ άλλων, τις στοιχειώδεις προδιαγραφές που περιέχονται στην οδηγία 2003/88, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας, περιλαμβανομένων των ετήσιων αδειών μετ' αποδοχών (άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88).

43. Στη συνέχεια, όσον αφορά τους σκοπούς που επιδιώκει ο ΚΥΚ, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η μεταρρύθμιση που επήλθε με τον κανονισμό 723/2004, ο οποίος άρχισε να ισχύει την 1η Μαΐου 2004, σκοπούσε μεταξύ άλλων στον εκσυγχρονισμό του ΚΥΚ, ο οποίος χρονολογείται από το 1962, από απόψεως τηρήσεως των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών που αναγνωρίζονται σε επίπεδο

32 — Απόφαση υπό επανεξέταση (ειδικότερα σκέψεις 54, 64 και 67).

33 — Αποφάσεις της 17ης Νοεμβρίου 1983, 292/82, Merck (Συλλογή 1983, σ. 3781, σκέψη 12), της 19ης Νοεμβρίου 2009, C-402/07 και C-432/07, Sturgeon κ.λπ. (Συλλογή 2009, σ. I-10923, σκέψη 41), καθώς και της 14ης Φεβρουαρίου 2012, C-17/10, Toshiba Corporation κ.λπ. (σκέψη 73).

34 — Βλ. τα σημεία 26 έως 36 της παρούσας γνώμης.

Ένωσης³⁵ καθώς και από απόψεως κοινωνικής προστασίας³⁶. Κατά συνέπεια, μια θεμελιώδης αρχή του κοινωνικού δικαίου της Ένωσης, όπως το δικαίωμα για ετήσια περίοδο αμειβόμενων διακοπών, που καθιερώνεται μεταξύ άλλων στο άρθρο 31, παράγραφος 2, του Χάρτη και υλοποιείται με την οδηγία 2003/88 και τη σχετική νομολογία, χρήζει ιδιαίτερης προσοχής κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή όλων των διατάξεων του ΚΥΚ.

44. Τόσο οι σκοποί που επιδιώκει ο ΚΥΚ όσο και το κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 4 του παραρτήματος V αυτού συνηγορούν, επομένως, υπέρ του να λαμβάνονται υπόψη οι ελάχιστες απαιτήσεις που συνάγονται από την οδηγία 2003/88, ειδικότερα δε από το άρθρο 7 αυτής, όπως έχουν ερμηνευθεί με τη νομολογία Schultz-Hoff κ.λπ. και ενσωματωθεί στον ΚΥΚ με το άρθρο 1ε, παράγραφος 2, αυτού.

45. Συναφώς, δεν μπορεί να προβληθεί η αντίρρηση ότι το άρθρο 4 του παραρτήματος V του ΚΥΚ περιέχει ένα *lex specialis* που υπερισχύει του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ. Σε αντίθεση προς αυτό που φαίνεται να θέλουν να υποστηρίξουν η Επιτροπή και το Συμβούλιο, ουδέποτε το Δικαστήριο έκρινε ότι όλες οι διατάξεις που περιέχονται στα παραρτήματα του ΚΥΚ πρέπει κατ' ανάγκη να κατισχύουν των γενικών διατάξεών του. Μολονότι αληθεύει ότι το Δικαστήριο έχει τονίσει ότι οι διατάξεις του ΚΥΚ και των παραρτημάτων του βρίσκονται στην αυτή βαθμίδα³⁷, ο χαρακτήρας του *lex specialis* αναγνωρίστηκε στα παραρτήματα, μόνο καθόσον αυτά συνιστούν εφαρμογή ειδικών διατάξεων του ΚΥΚ³⁸. Αυτό όμως πράγματι δεν συμβαίνει στη σχέση του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ με το άρθρο 4 του παραρτήματος V του ΚΥΚ. Βεβαίως, η «διαδικασία χορηγήσεως των αδειών» που προβλέπεται σ' αυτό το παράρτημα V συνιστά εφαρμογή του τίτλου IV, κεφάλαιο 2, του ΚΥΚ, ειδικότερα του άρθρου 57 αυτού, πλην όμως το εν λόγω παράρτημα V δεν περιέχει κανένα μέτρο εφαρμογής σε σχέση με το άρθρο 1ε του ΚΥΚ.

46. Ακόμη κι αν υποθεθεί ότι είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι το άρθρο 4 του παραρτήματος V του ΚΥΚ περιέχει πιο ειδικούς κανόνες απ' ότι το άρθρο 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, γεγονός παραμένει ότι η ερμηνεία και η εφαρμογή αυτών των κανόνων πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την επιταγή της «εναρμονίσεως στην πράξη» των δύο αυτών διατάξεων του κανονισμού.

47. Το άρθρο 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ καθιερώνει μια αρχή η οποία είναι δεκτική εφαρμογής σε όλους τους τομείς που διέπονται από τον ΚΥΚ. Κατά συνέπεια, οι στοιχειώδεις προδιαγραφές στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας, στις οποίες παραπέμπει –μεταξύ άλλων, αυτές του άρθρου 7 της οδηγίας 2003/88, όπως έχει ερμηνευθεί με τη νομολογία Schultz-Hoff κ.λπ.–, πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή όλων των διατάξεων του ΚΥΚ, περιλαμβανομένων αυτών του παραρτήματος V του ΚΥΚ.

48. Αυτό ισχύει πολλώ μάλλον καθόσον το άρθρο 1ε του ΚΥΚ είναι πιο πρόσφατο από το άρθρο 4 του παραρτήματος V του ΚΥΚ, οπότε μπορεί να θεωρηθεί ως *lex posterior*. Δεν είναι επομένως δυνατό να μη λαμβάνονται υπόψη οι νέοι προσανατολισμοί, που εισήχθησαν πρόσφατα στον ΚΥΚ από τον νομοθέτη μέσω του άρθρου 1ε, κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του άρθρου 4 του παραρτήματος V του ΚΥΚ.

35 — Βλ., μεταξύ άλλων, τις νέες διατάξεις που προστέθηκαν στον ΚΥΚ με τα άρθρα 1ε, 11α, 12α και 17α, καθώς και τις αιτιολογικές σκέψεις 14 και 16 του κανονισμού 723/2004.

36 — Αιτιολογική σκέψη 9 του κανονισμού 723/2004.

37 — Απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2010, C-40/10, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (Συλλογή 2010, σ. I-12043, σκέψη 61).

38 — Βλ., με αυτό το πνεύμα, τις αποφάσεις της 22ας Δεκεμβρίου 2008, C-443/07 P, Centeno Mediavilla κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2008, σ. I-10945, σκέψη 105), καθώς και Επιτροπή κατά Συμβουλίου (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 37, σκέψεις 61 έως 67).

49. Αυτό δεν σημαίνει ότι ο κανόνας της μη μεταφοράς των δικαιωμάτων ετήσιας άδειας, που προβλέπεται στο άρθρο 4, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος V του ΚΥΚ, θα έχανε πλέον την πρακτική του αποτελεσματικότητα. Πράγματι, μόνο σε περίπτωση μακροχρόνιας ασθένειας του ενδιαφερομένου υπαλλήλου οι στοιχειώδεις προδιαγραφές της οδηγίας 2003/88, όπως έχουν ερμηνευθεί από τη νομολογία και ενσωματωθεί στον ΚΥΚ με το άρθρο 1ε, παράγραφος 2, αυτού, καθιστούν εύλογη κάποια άμβλυνση του εν λόγω κανόνα.

50. Θεωρούμενο υπό το φως του άρθρου 7 της οδηγίας 2003/88 και της νομολογίας Schultz-Hoff κ.λπ. (που έχουν εφαρμογή στην ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση δυνάμει του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ), το άρθρο 4 του παραρτήματος V του ΚΥΚ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν απαγορεύει κάθε μεταφορά ημερών ετήσιας άδειας που υπερβαίνουν το κατά τον κανονισμό όριο των δώδεκα ημερών, όταν μακροχρόνια ασθένεια εμπόδισε τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο να εξαντλήσει τα δικαιώματά του ετήσιας άδειας.

51. Σε αντίθεση προς αυτό που τονίστηκε από το Γενικό Δικαστήριο στην υπό επανεξέταση απόφασή του, καθώς και από την Επιτροπή και το Συμβούλιο, η ερμηνεία του άρθρου 4 του παραρτήματος V του ΚΥΚ, που εξέθεσα αμέσως πιο πάνω στο σημείο 50, δεν είναι ερμηνεία *contra legem*³⁹. Όπως αντιθέτως, νομίζω ότι η ερμηνεία αυτή είναι η μόνη που σέβεται πλήρως όχι μόνο το γράμμα, αλλά και το κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 4 του παραρτήματος V του ΚΥΚ, καθώς και τους σκοπούς που επιδιώκει η εν λόγω ρύθμιση.

52. Τα προβλήματα των δικαιωμάτων άδειας των οποίων δεν έχει γίνει χρήση λόγω ασθένειας μπορούν να εξετασθούν μόνο μέσω μιας εύκαμπτης ερμηνείας της απαγορεύσεως μεταφοράς που περιέχεται στο άρθρο 4, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος V του ΚΥΚ, με κίνδυνο διαφορετικά να θιγεί η ουσία των ελάχιστων απαιτήσεων που απορρέουν από το άρθρο 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, σε συνάρτηση με το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88, όπως έχει ερμηνευθεί με τη νομολογία Schultz-Hoff κ.λπ., κατά την οποία ερμηνεία:

- είτε θεωρείται, όπως έπραξε το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης⁴⁰, ότι το άρθρο 4 του παραρτήματος V του ΚΥΚ ουδόλως αφορά τα δικαιώματα άδειας των οποίων δεν έχει γίνει χρήση λόγω ασθένειας,
- είτε εξομοιώνεται η ανικανότητα προς εργασία, δεόντως αιτιολογημένη με ιατρική βεβαίωση, προς τις «ανάγκες της υπηρεσίας» που δικαιολογούν μεταφορά των μη ληφθεισών ημερών άδειας.

53. Η πρώτη εναλλακτική δυνατότητα ερμηνείας (βλ. ανωτέρω, σημείο 52, πρώτη περίπτωση) στηρίζεται στη σκέψη ότι η απαγόρευση μεταφοράς στο επόμενο έτος πλέον των δώδεκα ημερών ετήσιας άδειας «για λόγους άσχετους προς τις ανάγκες της υπηρεσίας» είναι η ίδια δεκτική ερμηνείας. Δεν είναι αδιανόητη η συσταλτική ερμηνεία αυτής της απαγορεύσεως υπό την έννοια ότι αυτή αρκείται στο να περιορίζει τις ημέρες ετήσιας άδειας που μπορούν να μεταφερθούν για λόγους καθαρά προσωπικούς, οφειλομένους στην ελεύθερη επιλογή κάθε υπαλλήλου, σε αντίθεση προς τις ανάγκες της υπηρεσίας, που καθορίζονται από την ιεραρχία της. Η ασθένεια όμως αποτελεί περίσταση που δεν εξαρτάται από την ελεύθερη επιλογή του ενδιαφερομένου υπαλλήλου, ούτε δε από επιλογές στις οποίες προβαίνει η ιεραρχία του.

39 — Η Επιτροπή αναφέρεται στις αποφάσεις της 23ης Απριλίου 2009, C-378/07 έως C-380/07, Αγγελιδάκη κ.λπ. (Συλλογή 2009, σ. I-3071, σκέψη 199), καθώς και Dominguez (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψη 25), οι οποίες, πάντως, αφορούν μόνο την υποχρέωση ερμηνείας του εθνικού δικαίου σύμφωνα με μια οδηγία.

40 — Βλ., με αυτό το πνεύμα, την απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης (σκέψεις 72 και 74).

54. Η δεύτερη εναλλακτική δυνατότητα ερμηνείας (βλ. ανωτέρω, σημείο 52, δεύτερη περίπτωση) στηρίζεται στη σκέψη ότι όχι μόνο θα ήταν αντίθετο προς την ισχύουσα ρύθμιση⁴¹, αλλά επίσης αντίθετο προς το συμφέρον της υπηρεσίας, να αναγκάζεται ένας υπάλληλος να εργάζεται ή να λαμβάνει την ετήσια άδειά του, ενώ η κατάσταση της υγείας του τον εμποδίζει να επιτύχει τους σκοπούς της μίας ή της άλλης δραστηριότητας. Όταν όμως είναι αντίθετο προς το συμφέρον της υπηρεσίας να λαμβάνει ο ασθενής υπάλληλος την ετήσια άδειά του, δεν είναι δυνατό να μη του επιτρέπεται η μεταφορά των δικαιωμάτων άδειας των οποίων δεν έχει γίνει χρήση λόγω ασθένειας.

55. Επομένως, κατόπιν σταθμίσεως όλων των δεδομένων, εκτιμώ ότι το άρθρο 4 του παραρτήματος V του ΚΥΚ μπορεί και πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν απαγορεύει κάθε μεταφορά ημερών ετήσιας άδειας που υπερβαίνουν το κατά τον κανονισμό όριο των δώδεκα ημερών, όταν μακροχρόνια ασθένεια έχει εμποδίσει τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο να εξαντλήσει τα δικαιώματά του ετήσιας άδειας. Κρίνοντας αντιθέτως εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.

3. Προσωρινό συμπέρασμα

56. Μη δεχόμενο να λάβει υπόψη τις στοιχειώδεις προδιαγραφές όσον αφορά τις ετήσιες άδειες μετ' αποδοχών, όπως αυτές συνάγονται από το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88, θεωρούμενο υπό το φως της νομολογίας Schultz-Hoff κ.λπ., το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε διττώς σε πλάνη περί το δίκαιο. Στηρίχθηκε όχι μόνο σε εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, αλλά και σε εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 4 του παραρτήματος V του ΚΥΚ.

B – Διάρρηξη της ενότητας ή της συνοχής του ενωσιακού δικαίου

57. Δεδομένου ότι η υπό επανεξέταση απόφαση ενέχει διττώς πλάνη περί το δίκαιο, όσον αφορά την ερμηνεία και την εφαρμογή του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων, καθώς και του άρθρου 4 του παραρτήματος V αυτού του κανονισμού, πρέπει να εξετασθεί αν και, ενδεχομένως, κατά πόσον η απόφαση αυτή θίγει την ενότητα ή τη συνοχή του ενωσιακού δικαίου.

1. Επί των τεσσάρων κριτηρίων που χρησιμοποιεί το Δικαστήριο για να διαπιστώσει αν θίγεται η ενότητα ή η συνοχή του ενωσιακού δικαίου

58. Στις δύο αποφάσεις επανεξέτασης που έχει εκδώσει έως σήμερα, το Δικαστήριο επικέντρωσε την προσοχή του σε τέσσερις πτυχές, κατά την εκτίμηση αν μια απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου θίγει την ενότητα ή τη συνοχή του ενωσιακού δικαίου, εξυπακουόμενου ότι στηρίχθηκε σε μια σφαιρική εκτίμηση αυτών των πτυχών, θεωρουμένων στο σύνολό τους:

- το γεγονός ότι το Γενικό Δικαστήριο απέκλινε από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου⁴²,
- το γεγονός ότι η υπό επανεξέταση απόφαση είναι δυνατόν να αποτελέσει προηγούμενο για μέλλουσες υποθέσεις⁴³,

41 — Βλ. το άρθρο 59 του ΚΥΚ, αφενός, και το άρθρο 3 του παραρτήματος V του ΚΥΚ, αφετέρου.

42 — Αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 2009, C-197/09 RX-II, Επανεξέταση M κατά ΕΜΕΑ (Συλλογή 2009, σ. I-12033, σκέψη 63), καθώς και της 28ης Φεβρουαρίου 2013, C-334/12 RX-II, Επανεξέταση Arango Jaramillo κ.λπ. κατά ΕΤΕπ (σκέψη 51).

43 — Αποφάσεις Επανεξέταση M κατά ΕΜΕΑ (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 42, σκέψη 62), καθώς και Επανεξέταση Arango Jaramillo κ.λπ. κατά ΕΤΕπ (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 42, σκέψη 50).

- το γεγονός ότι οι αρχές που δεν τήρησε το Γενικό Δικαστήριο καταλαμβάνουν σημαντική θέση στην έννομη τάξη της Ένωσης⁴⁴, πράγμα που μπορεί να συμβαίνει, μεταξύ άλλων, όταν οι εν λόγω αρχές διασφαλίζονται από τον Χάρτη⁴⁵,
- το γεγονός ότι ο κανόνας δικαίου για τον οποίο πρόκειται δεν εντάσσεται αποκλειστικά στο δίκαιο της δημοσίας διοικήσεως, αλλά τυγχάνει εφαρμογής ανεξάρτητα από το επίδικο ζήτημα⁴⁶.

59. Μολονότι είναι αληθές ότι οι τέσσερις αυτές εκτιμήσεις «δεν συνιστούν ούτε ελάχιστους αλλά ούτε και εξαντλητικούς όρους»⁴⁷, αρκούν παρά ταύτα για να καταστήσουν δυνατό στο Δικαστήριο να διαπιστώσει, εν προκειμένω, ότι θίγεται η ενότητα και η συνοχή του ενωσιακού δικαίου, όπως θα εκθέσω κατωτέρω.

α) Επί του πρώτου και του δεύτερου κριτηρίου

60. Κατ' αρχάς, όσον αφορά τα δύο πρώτα κριτήρια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Γενικό Δικαστήριο απέκλινε από παγιωμένη νομολογία του Δικαστηρίου, μη εφαρμόζοντας στην περίπτωση του G. Strack τα διδάγματα που συνάγονται από την απόφαση Schultz-Hoff κ.λπ.⁴⁸ Η υπό επανεξέταση απόφαση δημιουργεί έτσι κίνδυνο αποκλίσεων στη νομολογία των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης που αφορά άδειες μετ' αποδοχών, ανάλογα με το αν πρόκειται για εργαζομένους του κοινού δικαίου ή της ευρωπαϊκής δημόσιας διοικήσεως.

61. Επομένως, η υπό επανεξέταση απόφαση είναι δυνατόν να αποτελέσει προηγούμενο για μέλλουσες υποθέσεις, διότι, εάν επικυρωνόταν, θα γινόταν χωρίς αμφιβολία η απόφαση που θα θεμελιώνει ένα νέο νομολογιακό ρεύμα ως προς τις άδειες μετ' αποδοχών στον τομέα της ευρωπαϊκής δημόσιας διοικήσεως.

62. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο αντιτείνουν ότι δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να αποφανθεί, στο πλαίσιο της διαδικασίας επανεξετάσεως, επί του βασίμου μιας νομολογιακής εξέλιξης την οποία το Γενικό Δικαστήριο δρομολογεί υπό την ιδιότητά του ως ανααιρετικό δικαστήριο. Το επιχείρημα αυτό, όμως, δεν μου φαίνεται ουσιώδες εν προκειμένω.

63. Είναι βεβαίως αληθές ότι το Δικαστήριο τόνισε ότι η εξέλιξη της νομολογίας στον τομέα της δημόσιας διοικήσεως εναπόκειται πλέον αποκλειστικώς στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης και στο Γενικό Δικαστήριο, το δε γεγονός ότι το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη αποφανθεί επί νομικού ζητήματος δεν μπορεί καθεαυτό να αρκεί για να δικαιολογείται επανεξέταση⁴⁹. Εντούτοις, όλα αυτά δεν σημαίνουν ότι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης και το Γενικό Δικαστήριο πήραν «το ελεύθερο» από το Δικαστήριο για να προβαίνουν κατά το δοκούν στην εξέλιξη της νομολογίας στον τομέα της δημόσιας διοικήσεως, αδιαφορώντας για το αν η νομολογία αυτή είναι συμβατή με τους άλλους τομείς του ενωσιακού δικαίου και, ιδίως, με τις θεμελιώδεις αρχές. Πράγματι, το Δικαστήριο έλαβε πρόνοια να διευκρινίσει ότι παραμένει αρμόδιο, στο πλαίσιο της διαδικασίας επανεξετάσεως, προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο οι αποφάσεις του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης να θίγουν την ενότητα και τη συνοχή του ενωσιακού δικαίου⁵⁰.

44 — Αποφάσεις Επανεξέταση M κατά ΕΜΕΑ (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 42, σκέψη 65), καθώς και Επανεξέταση Arango Jaramillo κ.λπ. κατά ΕΤΕπ (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 42, σκέψη 53).

45 — Απόφαση Επανεξέταση Arango Jaramillo κ.λπ. κατά ΕΤΕπ (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 42, σκέψη 53).

46 — Αποφάσεις Επανεξέταση M κατά ΕΜΕΑ (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 42, σκέψη 64), καθώς και Επανεξέταση Arango Jaramillo κ.λπ. κατά ΕΤΕπ (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 42, σκέψη 52).

47 — Με αυτούς τους όρους χαρακτήρισε τα τέσσερα κριτήρια που ανέπτυξε το Δικαστήριο ο γενικός εισαγγελέας P. Mengozzi στο σημείο 70 της γνώμης του στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Επανεξέταση Arango κ.λπ. κατά ΕΤΕπ (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 42).

48 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7.

49 — Απόφαση της 8ης Φεβρουαρίου 2011, C-17/11 RX, Επανεξέταση Επιτροπή κατά Pettrilli (Συλλογή 2011, σ. I-299, σκέψη 4).

50 — Όπ.π.

β) Επί του τρίτου και του τέταρτου κριτηρίου

64. Όσον αφορά το τρίτο και το τέταρτο κριτήριο, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η πολλαπλή πλάνη περί το δίκαιο που κατέστησε πλημμελή την υπό επανεξέταση απόφαση δεν περιορίζεται σε κακή ερμηνεία και κακή εφαρμογή των δύο τεχνικού χαρακτήρα διατάξεων του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων, ήτοι του άρθρου 1ε, παράγραφος 2, του ΚΥΚ και του άρθρου 4 του παραρτήματος V αυτού, καθώς και μιας οδηγίας, εν προκειμένω της οδηγίας 2003/88. Όπως κατ' επανάληψη έχει κρίνει το Δικαστήριο, το δικαίωμα ετήσιας άδειας, όπως πραγματώνεται μεταξύ άλλων από την οδηγία 2003/88, πρέπει να θεωρηθεί ως αρχή του ενωσιακού κοινωνικού δικαίου με ιδιαίτερη σημασία, από την οποία δεν χωρεί παρέκκλιση⁵¹ και η οποία δεν μπορεί να ερμηνευτεί συσταλτικώς⁵². Η σημασία του αυξήθηκε εξάλλου αφότου ο Χάρτης επανέλαβε αυτό το δικαίωμα με έρεισμα, μεταξύ άλλων, την οδηγία 2003/88 (πρώην οδηγία 93/104)⁵³.

65. Προφανώς, το δικαίωμα για ετήσια περίοδο αμειβόμενων διακοπών δεν υφίσταται μόνο στο πλαίσιο ενός ιδιαίτερου τομέα του ενωσιακού δικαίου, κάθε άλλο: ισχύει ανεξάρτητα από το επίδικο ζήτημα. Επομένως, μη δεχόμενο να λάβει υπόψη τις απορρέουσες από την οδηγία 2003/88 ελάχιστες απαιτήσεις, όπως αυτή έχει ερμηνευθεί με τη νομολογία Schultz-Hoff κ.λπ., το Γενικό Δικαστήριο παραμέλησε έναν κανόνα του ενωσιακού δικαίου που έχει θεμελιώδη και διατομεακό χαρακτήρα, σε αντίθεση προς τα υποστηριζόμενα από την Επιτροπή και το Συμβούλιο.

66. Είναι αληθές ότι το δίκαιο της δημόσιας διοικήσεως, συμπεριλαμβανομένης της ευρωπαϊκής δημόσιας διοικήσεως, εμφανίζει ορισμένες ιδιομορφίες που μπορούν να καθιστούν αναγκαίες αποκλίσεις από το κοινό δίκαιο σε σχέση με την εργασία και τον κοινωνικό τομέα⁵⁴. Εντούτοις, τέτοιες αποκλίσεις δεν μπορεί να είναι αποδεκτές παρά μόνο υπό τον όρο της πλήρους τηρήσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, η οποία αποτελεί καθεαυτή γενική αρχή του ενωσιακού δικαίου, που καθιερώνεται με τα άρθρα 20 και 21 του Χάρτη⁵⁵.

67. Η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως επιβάλλει να μην αντιμετωπίζονται διαφορετικά παρόμοιες καταστάσεις και να μην αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο τρόπο διαφορετικές καταστάσεις, εκτός αν η αντιμετώπιση αυτή δικαιολογείται αντικειμενικώς⁵⁶. Συναφώς, τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν διάφορες καταστάσεις και, ως εκ τούτου, τον παρεμφερή χαρακτήρα τους πρέπει, ειδικότερα, να προσδιορίζονται και να εκτιμώνται υπό το φως του αντικειμένου και του σκοπού της πράξεως που εισάγει την εν λόγω διάκριση. Πρέπει, εξάλλου, να λαμβάνονται υπόψη οι αρχές και οι στόχοι του τομέα στον οποίο εμπίπτει η επίμαχη πράξη⁵⁷.

51 — Αποφάσεις Schultz-Hoff κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψεις 22 και 54), KHS (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψη 23), ANGED (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψη 16), Dominguez (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψη 16), καθώς και Heimann και Toltschin (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 4, σκέψη 22). Πρέπει, επιπλέον, να υπενθυμισθεί ότι το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88 δεν περιλαμβάνεται στις διατάξεις από τις οποίες είναι δυνατή παρέκκλιση σύμφωνα με το άρθρο 17 αυτής της οδηγίας.

52 — Αποφάσεις ANGED (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψη 18), καθώς και Heimann και Toltschin (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 4, σκέψη 23).

53 — Βλ. το άρθρο 31, παράγραφος 2, του Χάρτη και τις σχετικές με αυτόν επεξηγήσεις (προπαρατεθείσες στο σημείο 10 της παρούσας γνώμης), καθώς και τις αποφάσεις KHS (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψη 37), Neidel (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψη 40), ANGED (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψη 17) και Heimann και Toltschin (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 4, σκέψη 22).

54 — Έχω κατά νου, μεταξύ άλλων, τους τρόπους προσλήψεως ενός υπαλλήλου και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες λήγει η σχέση εργασίας του.

55 — Απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2010, C-550/07 P, Akzo Nobel Chemicals και Akcros Chemicals κατά Επιτροπής κ.λπ. (Συλλογή 2010, σ. I-8301, σκέψη 54).

56 — Αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 2008, C-127/07, Arcelor Atlantique και Lorraine κ.λπ. (Συλλογή 2008, σ. I-9895, σκέψη 23), και Akzo Nobel Chemicals και Akcros Chemicals κατά Επιτροπής κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 55, σκέψη 55).

57 — Απόφαση Arcelor Atlantique και Lorraine κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 56, σκέψεις 25 και 26). Βλ., επίσης, την απόφαση της 12ης Μαΐου 2011, C-176/09, Λουξεμβούργο κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (Συλλογή 2011, σ. I-3727, σκέψη 32).

68. Κατά συνέπεια, για να δικαιολογούνται ενδεχόμενες παρεκκλίσεις από τη ρύθμιση που είναι εφαρμοστέα στους υπαλλήλους σε σχέση με τις θεμελιώδεις αρχές που είναι εφαρμοστέες σε όλους τους εργαζομένους, δεν είναι δυνατό να λαμβάνεται απλώς ως έρεισμα μια σφαιρική εκτίμηση της επαγγελματικής καταστάσεως ενός υπαλλήλου, αφενός, και αυτής ενός εργαζομένου του κοινού δικαίου, αφετέρου. Κάθε ατομική απόκλιση πρέπει να στηρίζεται σε μια ειδική ιδιομορφία της επαγγελματικής καταστάσεως ενός υπαλλήλου.

69. Ακριβώς, όμως, σε σχέση με τις άδειες μετ' αποδοχών νομίζω ότι η κατάσταση των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι παρόμοια προς αυτή των εργαζομένων του κοινού δικαίου. Πράγματι, δεν αμφισβητείται ότι ο σκοπός του δικαιώματος ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών είναι να παρασχεθεί στον εργαζόμενο η δυνατότητα να αναπαυθεί και να διαθέτει ένα χρονικό διάστημα χαλαρώσεως και ψυχαγωγίας, οι οποίοι στόχοι δεν μπορούν να επιτευχθούν, όταν ο ενδιαφερόμενος είναι ασθενής⁵⁸, είτε είναι εργαζόμενος του κοινού δικαίου είτε δημόσιος υπάλληλος, ο δε εργοδότης του προβαίνει ή όχι σε πληρωμές προς αυτόν κατά τη διάρκεια της ασθένειας. Επομένως δεν βλέπω να υπάρχει κάποιος αντικειμενικός λόγος που να μπορεί να δικαιολογεί τη λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση ενός υπαλλήλου σε σχέση με έναν εργαζόμενο του κοινού δικαίου, όσον αφορά τη μεταφορά ημερών ετήσιας άδειας που δεν ελήφθησαν λόγω μακροχρόνιας ασθένειας, όπως έχει αναγνωρισθεί με τη νομολογία Schultz-Hoff κ.λπ.

γ) Συμπληρωματικές παρατηρήσεις

70. Βεβαίως, η νομολογία Schultz-Hoff κ.λπ. δεν είναι απαλλαγμένη επικρίσεων, η δε Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Συμβούλιο, δεν παρέλειψε να το τονίσει. Ειδικότερα, επισήμανε τις δυσκολίες που συνδέονται με την εφαρμογή στην πράξη ενός συστήματος που επιτρέπει, κατά περίπτωση, τη μεταφορά μη εξαντληθέντων δικαιωμάτων ετήσιας άδειας πέραν ενός κατ' αποκοπή αριθμού ημερών αυτομάτως μεταφερόμενων. Επιπλέον, υπογράμμισε το οικονομικό κόστος που μπορεί να σημαίνει ένα τέτοιο σύστημα μεταφοράς ημερών άδειας για τον εργοδότη και –στην ειδική περίπτωση των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων– για τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης⁵⁹.

71. Μου φαίνεται, πάντως, ότι η εν προκειμένω υπόθεση δεν προσφέρεται για να τεθεί υπό αμφισβήτηση η εγκυρότητα της νομολογίας Schultz-Hoff κ.λπ. Αυτό δε πολλώ μάλλον καθόσον οι προβληθείσες από την Επιτροπή και το Συμβούλιο αντιρρήσεις δεν στηρίζονται σε κάποια ιδιομορφία της ευρωπαϊκής δημόσιας διοικήσεως. Αντιθέτως, τα ίδια προβλήματα από πρακτικής και οικονομικής απόψεως μπορούν να ανακύπτουν όσον αφορά τη μεταφορά των ημερών άδειας των εργαζομένων του κοινού δικαίου. Επιπροσθέτως δε, τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, ως εκ του μεγέθους και της χρηματοοικονομικής τους ισχύος, θα πρέπει να είναι περισσότερο σε θέση να αντιμετωπίζουν τέτοια προβλήματα απ' ό,τι ιδιωτικές επιχειρήσεις μικρού ή μεσαίου μεγέθους.

72. Κατά τα λοιπά, μου φαίνεται ότι τουλάχιστον προκαλεί έκπληξη το να μπορεί η Επιτροπή υπό την ιδιότητά της ως εργοδότης να διατυπώνει ιδιαίτερα αυστηρές επικρίσεις για τη λύση στην οποία κατέληξε το Δικαστήριο με την απόφαση Schultz-Hoff κ.λπ.⁶⁰, ενώ το ίδιο ακριβώς θεσμικό όργανο ήταν αυτό που πρότεινε μετ' επιτάσεως στο Δικαστήριο να υιοθετήσει την εν λόγω λύση, όταν επρόκειτο για την ερμηνεία της οδηγίας 2003/88⁶¹.

58 — Απόφασεις Schultz-Hoff κ.λπ. (σκέψη 25), KHS (σκέψη 31), καθώς και ANGED (σκέψη 19), προπαρατεθείσες στην υποσημείωση 7.

59 — Βλ., επίσης, ως προς την τελευταία αυτή πτυχή, την υπό εξέταση απόφαση (σκέψη 50 in fine).

60 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7.

61 — Βλ., μεταξύ άλλων, το σημείο 40 της εκθέσεως ακροατηρίου στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Schultz-Hoff κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7).

73. Το να στερηθούν οι υπάλληλοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης της πλήρους απολαύσεως μιας σημαντικής αρχής του κοινωνικού δικαίου, που το ενωσιακό δίκαιο αναγνωρίζει όμως στους εργαζομένους του κοινού δικαίου, νομίζω ότι είναι ασυμβίβαστο προς την αναγκαιότητα διασφάλισης της ενότητας και της συνοχής του ενωσιακού δικαίου.

δ) Σύνοψη

74. Υπό το φως των ανωτέρω παρατηρήσεων, νομίζω ότι πληρούται εν προκειμένω κάθε ένα από τα τέσσερα κριτήρια που διαμόρφωσε το Δικαστήριο για τη διαπίστωση αν θίγεται η ενότητα ή η συνοχή του ενωσιακού δικαίου.

2. Επί της διακρίσεως μεταξύ «ενότητας» και «συνοχής» του ενωσιακού δικαίου

75. Πρέπει να τονισθεί, ως εκ περισσού, ότι οι διατάξεις που διέπουν τη διαδικασία επανεξέτασης, ειδικότερα δε το άρθρο 256, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, δεν περιέχουν κανένα ορισμό των εννοιών «ενότητα» και «συνοχή» του ενωσιακού δικαίου. Ούτε η νομολογία, μέχρι σήμερα, έχει οριοθετήσει σαφώς και επακριβώς τις δύο αυτές έννοιες. Έτσι, νομίζω ότι θα πρέπει να διαπιστώνεται ότι θίγεται η ενότητα του ενωσιακού δικαίου όταν ιδίως το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε ορθώς υπόψη κανόνες ή αρχές του ενωσιακού δικαίου που έχουν ιδιαίτερη σημασία, ενώ το ότι θίγεται η συνοχή του ενωσιακού δικαίου θα πρέπει μάλλον να γίνεται δεκτό όταν το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε ορθώς υπόψη υφιστάμενη νομολογία των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης⁶².

76. Εν προκειμένω, τα στοιχεία αυτά συντρέχουν αμφότερα, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη το δικαίωμα σε ετήσια περίοδο αμειβόμενων διακοπών, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο με τη νομολογία του Schultz-Hoff κ.λπ. Επιβεβλημένη, επομένως, είναι η διαπίστωση ότι η υπό επανεξέταση απόφαση έθιξε τόσο την ενότητα όσο και τη συνοχή του ενωσιακού δικαίου.

3. Προσωρινό συμπέρασμα

77. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφασίσει ότι η υπό επανεξέταση απόφαση θίγει την ενότητα και τη συνοχή του ενωσιακού δικαίου.

IV – Συνέπειες για τη διαφορά μεταξύ του G. Strack και της Επιτροπής

78. Θεωρητικά, θα ήταν βεβαίως νοητό, σε πρόσφορες περιπτώσεις, να περιορίζεται το Δικαστήριο στη διαπίστωση ότι θίγεται η ενότητα ή η συνοχή του ενωσιακού δικαίου, χωρίς να ακυρώνει την επίδικη απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Το άρθρο 62β, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου είναι όμως αντίθετο σε μια τέτοια μέθοδο, όπως το τόνισε δυο φορές το Δικαστήριο⁶³. Το βεβαιωμένο γεγονός ότι θίγεται η ενότητα ή η συνοχή του ενωσιακού δικαίου υποχρεώνει το Δικαστήριο είτε να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο είτε να αποφανθεί οριστικώς επί της διαφοράς.

62 — Απόφαση Επανεξέταση Arango Jaramillo κ.λπ. κατά ΕΤΕπ (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 42, σκέψεις 54 και 55, καθώς και σημείο 1 του διατακτικού). Βλ., επίσης, το σημείο 76 της γνώμης του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε αυτή η απόφαση.

63 — Αποφάσεις Επανεξέταση M κατά ΕΜΕΑ (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 42, σκέψεις 68 και 69), καθώς και Επανεξέταση Arango Jaramillo κ.λπ. κατά ΕΤΕπ (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 42, σκέψεις 56 και 57).

79. Εν προκειμένω, η υπόθεση δεν χρήζει ούτε διαπιστώσεων περί των πραγματικών περιστατικών ούτε πρόσθετων συζητήσεων περί νομικών ζητημάτων, που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν αναπομπή στο Γενικό Δικαστήριο. Κατά τη διατύπωση σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 62β, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, «η λύση της διαφοράς απορρέει, λαμβανομένου υπόψη του αποτελέσματος της επανεξετάσεως, από τις διαπιστώσεις περί των πραγματικών περιστατικών στις οποίες στηρίχθηκε η απόφαση του [Γενικού Δικαστηρίου]».

80. Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί οριστικώς επί της διαφοράς. Αυτό συνεπάγεται, αφενός, απόφαση για την τύχη της ασκηθείσας από την Επιτροπή αιτήσεως αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης (τίτλος Α κατωτέρω) και, αφετέρου, απόφαση επί των δικαστικών εξόδων (τίτλος Β κατωτέρω).

Α – Η απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως της Επιτροπής

81. Όπως εξέθεσα ανωτέρω⁶⁴, το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε σε εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 1ε, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων, καθώς και του άρθρου 4 του παραρτήματος V αυτού. Λαμβανομένων υπόψη των ελάχιστων απαιτήσεων που απορρέουν από το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί με τη νομολογία Schultz-Hoff κ.λπ., η λύση στην οποία κατέληξε πρωτοδίκως το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης φαίνεται νομικώς άψογη, οπότε η ασκηθείσα από την Επιτροπή αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης δεν μπορεί να ευδοκιμήσει. Κατά συνέπεια, η εν λόγω αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

82. Η ακύρωση της επίδικης αποφάσεως⁶⁵, στην οποία προέβη πρωτοδίκως το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης⁶⁶, θα καταστεί έτσι οριστική. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 4, δεύτερο εδάφιο, του παραρτήματος V του ΚΥΚ, θα εναπόκειται στην Επιτροπή να αποφασίσει εκ νέου επί της μετατροπής σε χρήμα της ετήσιας άδειας για το 2004, που δεν εξάντλησε ο G. Strack, σύμφωνα με την αίτησή του και λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία Schultz-Hoff κ.λπ.

Συμπληρωματικές παρατηρήσεις

83. Η αντίρρηση της Επιτροπής ότι το ακριβές περιεχόμενο του δικαιώματος σε ετήσια περίοδο αμειβόμενων διακοπών στερείται, σ' αυτό το στάδιο, σαφήνειας δεν μπορεί να ευδοκιμήσει. Πράγματι, μολονότι η νομολογία δεν έχει ακόμη διευκρινίσει όλες τις λεπτομέρειες, το Δικαστήριο ουδέποτε άφησε να υφίστανται αμφιβολίες ως προς το ότι το δικαίωμα αυτό εμποδίζει μια κατηγορηματική άρνηση μεταφοράς των λόγω μακροχρόνιας ασθενείας μη εξαντληθέντων δικαιωμάτων ετήσιας άδειας⁶⁷.

84. Αυτό αρκεί για να λυθεί η διαφορά μεταξύ του G. Strack και της Επιτροπής. Ο κίνδυνος «απεριόριστης μεταφοράς ημερών άδειας» δεν εμφανίζεται εξάλλου στην περίπτωση του G. Strack, δεδομένου ότι αυτός έχει τύχει του ευεργετήματος συντάξεως αναπηρίας από το 2005 και επομένως έπαψε να είναι εν ενεργεία στην υπηρεσία κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους που έπεται άμεσα αυτού στο οποίο γεννήθηκαν τα επίδικα δικαιώματα άδειας.

64 — Σημεία 26 έως 56 της παρούσας γνώμης.

65 — Χάρην υπενθυμίσεως, πρόκειται για την απόφαση της 15ης Μαρτίου 2007 της Επιτροπής, περί απορρίψεως της αιτήσεως του G. Strack για μεταφορά του υπολοίπου των ημερών του άδειας του έτους 2004 (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, σκέψη 20).

66 — Απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης (σκέψη 79 και σημείο 1 του διατακτικού).

67 — Απόφαση Schultz-Hoff κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, ιδίως σκέψεις 48 και 49).

85. Σημειώνω εν παρόδω ότι ο νομοθέτης της Ένωσης έχει την ευχέρεια να τροποποιεί είτε την οδηγία 2003/88 είτε τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων. Ειδικότερα, μπορεί να προβλεφθεί περιορισμός της διάρκειας μεταφοράς των ημερών ετήσιας άδειας που δεν έχουν ληφθεί λόγω ασθένειας⁶⁸, οι δε λεπτομέρειες εφαρμογής της μεταφοράς δικαιωμάτων άδειας μπορούν να διαφοροποιούνται ανάλογα με το αν πρόκειται ή όχι για την ελάχιστη ετήσια άδεια⁶⁹.

86. Ενδεχόμενη τροποποίηση των εφαρμοστέων κανόνων του ΚΥΚ δεν μπορεί πάντως να επέλθει αναδρομικώς και οι νέοι κανόνες θα πρέπει να υποχρεώνουν την αρμόδια για τους διορισμούς αρχή να λαμβάνει δεόντως υπόψη ότι ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος εμποδίστηκε να εξαντλήσει τα δικαιώματά του ετήσιας άδειας λόγω μακροχρόνιας ασθένειας.

87. Είναι ασυμβίβαστος προς τις ως νυν έχουν ελάχιστες απαιτήσεις σε σχέση με τις άδειες μετ' αποδοχών, όπως αυτές απορρέουν από την οδηγία 2003/88, οποιοσδήποτε κατηγορηματικός αποκλεισμός της μεταφοράς ημερών άδειας που δεν έχουν ληφθεί λόγω ασθένειας, καθώς και οποιοσδήποτε κατ' αποκοπή περιορισμός του αριθμού ημερών άδειας –πέραν της ελάχιστης ετήσιας άδειας– που μπορούν να μεταφερθούν, λόγω ασθένειας, στο έτος που έπεται άμεσα αυτού στο οποίο γεννήθηκαν τα εν λόγω δικαιώματα άδειας⁷⁰.

B – Επί των δικαστικών εξόδων

88. Κατά το άρθρο 195, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, εφόσον η απόφαση ή διάταξη του Γενικού Δικαστηρίου που αποτελεί αντικείμενο επανεξετάσεως έχει εκδοθεί δυνάμει του άρθρου 256, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων.

89. Μολονότι είναι αληθές ότι ο Κανονισμός Διαδικασίας του δεν προβλέπει συγκεκριμένους κανόνες που να διέπουν τον επιμερισμό των δαπανών στο πλαίσιο διαδικασίας επανεξετάσεως, το Δικαστήριο δεν θα πρέπει παρά ταύτα να καταλήξει στο να αποφασίζει συστηματικά ότι κάθε παρεμβαίνων στη διαδικασία επανεξετάσεως, καθώς και κάθε διάδικος, φέρει τα δικαστικά του έξοδα. Βεβαίως, το Δικαστήριο επέλεξε την τελευταία αυτή λύση στις δύο πρώτες αποφάσεις που εξέδωσε σε διαδικασίες επανεξετάσεως⁷¹. Νομίζω όμως ότι οι περιστάσεις των διαφόρων υποθέσεων επί των οποίων το Δικαστήριο μπορεί να καλείται να αποφανθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας επανεξετάσεως δικαιολογούν να υιοθετεί αυτό μια διαφοροποιημένη προσέγγιση όσον αφορά τα δικαστικά έξοδα, προβαίνοντας, επιπλέον, σε μια διάκριση ανάλογα με το αν τα έξοδα αυτά συνδέονται με τη διαδικασία επανεξετάσεως (βλ. τον τίτλο 1 κατωτέρω) ή με την αναιρετική διαδικασία (βλ. τον τίτλο 2 κατωτέρω).

1. Επί των δικαστικών εξόδων που συνδέονται με τη διαδικασία επανεξετάσεως

90. Κατ' αρχάς, όσον αφορά τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι στη διαδικασία επανεξετάσεως, εκτιμώ ότι ο επιμερισμός τους δεν μπορεί να αποσπασθεί πλήρως από τις απόψεις που υποστήριξαν αυτοί οι διάδικοι και ιδίως από τη λυσιτέλεια και την επιτυχία των ισχυρισμών που προέβαλαν ενώπιον του Δικαστηρίου. Πράγματι, ακόμη κι αν το Δικαστήριο προβαίνει στην επανεξέταση μόνο κατ' εξαίρεση και κυρίως υπέρ του νόμου, αναμφισβήτητο γεγονός είναι ότι η

68 — Αποφάσεις KHS (ιδίως σκέψεις 28, 29, 33, 34, 43 και 44) και Neidel (σκέψεις 38 έως 43), προπαρατεθείσες στην υποσημείωση 7.

69 — Βλ., σχετικώς, την απόφαση Dominguez (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψεις 47 έως 50).

70 — Βλ., σχετικώς, την απόφαση Schultz-Hoff κ.λπ. (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψεις 48, 49 και 52), καθώς και νομολογία που παρατίθεται στις υποσημειώσεις 68 και 69 της παρούσας γνώμης.

71 — Αποφάσεις Επανεξέταση Μ κατά ΕΜΕΑ (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 42, σκέψη 73), καθώς και Επανεξέταση Arango Jaramillo κ.λπ. κατά ΕΤΕπ (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 42, σκέψη 61).

διαδικασία επανεξετάσεως έχει σαφώς επιπτώσεις στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτών των διαδίκων, για τους οποίους δεν συνιστά στην πραγματικότητα παρά μια προέκταση της διαφοράς που υφίστατο μεταξύ τους ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης και ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου (βλ. το άρθρο 62β, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου).

91. Αν, επομένως, το Δικαστήριο δεχθεί τις προτάσεις μου ως προς τη συνεκτίμηση των στοιχειωδών προδιαγραφών της οδηγίας 2003/88, όπως αυτή έχει ερμηνευθεί με τη νομολογία Schultz-Hoff κ.λπ., η Επιτροπή θα είναι αυτή που υποστήριξε την άποψη που τελικώς δεν έγινε δεκτή, ενώ ο G. Strack θα είναι με τους ισχυρισμούς του ο νικήσας διάδικος. Υπ' αυτές τις συνθήκες, θα ήταν ορθό και δίκαιο όχι μόνο να υποχρεωθεί η Επιτροπή να φέρει τα δικαστικά της έξοδα που συνδέονται με τη διαδικασία επανεξετάσεως, αλλά και να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα του G. Strack. Δεν βλέπω κανένα βάσιμο λόγο να υποχρεωθεί ο G. Strack να φέρει τα δικαστικά του έξοδα, ενώ η Επιτροπή είναι αυτή που άσκησε αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η εξέταση της οποίας είχε στη συνέχεια ως αποτέλεσμα να κινήσει το Δικαστήριο τη διαδικασία επανεξετάσεως. Εξάλλου, το να υποχρεωθεί ο G. Strack να φέρει τα δικαστικά του έξοδα που συνδέονται με τη διαδικασία επανεξετάσεως θα ενείχε τον κίνδυνο να μειωθεί σημαντικά το οικονομικό όφελος που θα αντλούσε αυτός από τη μετατροπή σε χρήμα του υπολοίπου των ημερών του άδειας για το έτος 2004, ήτοι ποσό ίσο περίπου προς μισθό ενός μήνα⁷².

92. Ως προς το Συμβούλιο, το οποίο συμμετείχε στη διαδικασία επανεξετάσεως όχι ως διάδικος, αλλά ως θεσμικό όργανο κατά την έννοια των άρθρων 23 και 62α, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, θα πρέπει αυτό να φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

2. Επί των δικαστικών εξόδων που συνδέονται με την αναιρετική διαδικασία

93. Όσον αφορά, στη συνέχεια, τα δικαστικά έξοδα που συνδέονται με την αναιρετική διαδικασία, πρέπει να εφαρμοσθούν, κατ' αναλογία, οι διατάξεις του άρθρου 138, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, η οποία θα έχει ηττηθεί κατ' αναίρεση, θα πρέπει να φέρει τα δικαστικά της έξοδα, καθώς και να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα του G. Strack που συνδέονται με την αναιρετική διαδικασία, σύμφωνα με το σχετικό του αίτημα.

V – Πρόταση

94. Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να εκδώσει απόφαση με το ακόλουθο διατακτικό:

- 1) Η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 8ης Νοεμβρίου 2012, T-268/11 P, Επιτροπή κατά G. Strack, θίγει την ενότητα και τη συνοχή του ενωσιακού δικαίου.
- 2) Ακυρώνει την εν λόγω απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 3) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά της αποφάσεως του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 15ης Μαρτίου 2011, F-120/07, G. Strack κατά Επιτροπής.

72 — Ειδικότερα πρόκειται για τη μετατροπή σε χρήμα 26,5 ημερών άδειας επί 38,5 μη ληφθεισών το 2004 (δεδομένου ότι οι δώδεκα απομένουσες ημέρες μεταφέρθηκαν αυτομάτως στο έτος 2005). Η μετατροπή αυτή σε χρήμα πρέπει να υπολογισθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 4, δεύτερο εδάφιο, του παραρτήματος V του ΚΥΚ.

- 4) Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης φέρει τα δικαστικά του έξοδα στη διαδικασία επανεξετάσεως. Κατά τα λοιπά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει τόσο τα δικαστικά έξοδα που συνδέονται με την αναιρετική διαδικασία όσο και αυτά που συνδέονται με τη διαδικασία επανεξετάσεως.